

SANCTI VERANI SENTENTIA.

IN ALIQUA HUIUS TEMPORIS SYNODO DICTA, DE CASTITATE SACERDOTUM.

Veranus episcopus dixit: Quis presidentem sacris altaribus, atque ad ipsa sancta sanctorum honoris privilegio venientem indignissimis carnalium voluptatum contaminari illecebris patlatur; ac sub ipso conjugalis licentiae nomine acquiescat quempiam clericorum, et sacerdotis agere officium, et mariti implere personam; cum purificatis corporis atque animi moribus multa cogitatione perpendendum, quam idoneus esse debet is qui ad celebranda mysteriorum loca non solum pro suis, verum etiam pro alienis peccatis intercessurus accedit. Incongruum siquidem mihi videtur, de conjugali toro aliquem consurgentem altariorum septa penetrare. Ipsi utique illuminati et docti de Spiritu sancto, optime nostis oblaturam spiritualis sacrificii victimas quali oporteat igne flagrare. Si enim in lege veteri, ubidum evangelicam perfectionis auctoritas præfulgeat, sancto David, cum fugæ necessitate premaretur, sacerdos Sa-

A doch non prius panes propositionis tradidit, quam se et pueros suos jam die tertio mundos esse a mulieribus fateretur; quis immaculatas agni carnes ad salutem mundi præstitas post passionum inquinamenta, vel etiam audeat consecrare? Beatus Paulus apostolus in veritate nos contestatur dicens: Probat se unusquisque ministrorum, et sic panem illum præsumat offerre (I Cor. xi). Notum vobis est, circa loca beatitudinis vestræ, sub magnorum Patrum disciplina, monachorum congregationes esse non parvas, unde ad supplenda clericorum officia in promptu est viros bonos assumi. Utilior est enim in Ecclesia paucorum honorum electa probatio, quam erraticæ multitudinis præsentia conglobata; ac plus ædificationis afferunt rara virtutis exempla, quam popularis licentiæ abundans et incorrecta præsumptio.

ANNO DOMINI DCC.

PELAGIUS PAPA II.

(Mansi Collectio Concil. tom. IX.)

NOTITIA, EX LIBRO PONTIFICALI.

Pelagius * natione Romanus ex patre Vinigildo C [Cod. Luc., Unigeldo], sedit annos decem, menses

NOTÆ SEVERINI BINI.

* Post vacationem trium mensium et undecim dierum, die 11 Novembris anni 577 post Christum natum, sublegitur Pelagius junior ejus nomini secundus Romanus pontifex, patre Vinigildo, et, ut putatur ex nomine, Gothico potius quam Romano genere. Pontificatus illius incidit in calamitosa tempora, quibus Langobardi Italiam vastabant, atque occidentalis Ecclesiæ, propter synodum v a sede apostolica approbatam, diro schismate usque ad Hibernos divisa erat. His consultatus pontifex sanctissimus, consilio et auxilio sancti Gregorii successoris sui librum edidit pro quinta synodo, quam defendens ait, tria capitula iure meritoque condemnata esse. Meminit hujus libelli sanctus Gregorius in epistola ad Hibernos, quem infra inter epistolas Pelagii tunc primum ex Annalibus Baronii in lucem emittimus: de quo plura vide infra in notis ibidem. Hujus temporibus a Joanne sacre Romanæ Ecclesiæ presbytero erectum est oratorium apud thermas Agrippinas, quod servis Dei, monachis nimirum, inserviret, illudque reditibus D

conditorum arbitrum esse, ita ut in alium aequè pium usum illa mutare possit, si id ratio persuadeat. Justinus imperator precibus sanctæ Mariæ virginis mentis sanitati restitutus, designato successore Tiberio, post exactos imperii annos sexdecim mensesque novem cum diuidio, ex hac vita recessit. Tiberius antequam coronaretur, loca sancta obtulit, Sophiæ uxoris Justiniani Dei auxilio evasit, et dum insidiantem bonis omnibus spoliasset, eandem in ordinem redegit. Unde factum sine dubio quod non tantum contra hostes, sed etiam adversus iteratam Sophiæ conjurationem cum Justiniano Justinus cognato inibat, præclare triumphavit. Hic cum ægrotantem Eutychium Constantinopolitanum episcopum, Constantinopoli benedictionem ab eo percepturus, invisisset, intellexit se post quatuor menses ex hac vita avocandum. Quarto mense adveniente in morbum incidens, Mauritium civili et castrensi militia clarum, catholica quoque religione et virtutibus illustrem, Cæsarem creat, datæque illi uxore filia Constantina, imperium eidem pro dote assignavit. Mense Augusto anni 586, Tiberius imperator piissimus magno dolore bonorum omnium ab imperio inquit, prout in somnis viderat, ad pacatum celeste regnum transiit. Mauritius imperium adeptus, per litteras ad Theodorum archimandritam datas rogavit pro se orari, ut imperium in pace tueri, et ab hostibus defendere posset.

duos, dies decem ^a. Hic ordinatur (a) absque justificatione principis, eo quod Langobardi obsiderent civitatem Romanam, et multa vastatio ab eis in Italia fieret. Eodem tempore tantæ pluvix fuerunt, ut omnes dicerent, quia aquæ diluvix superinundarent. Et talis cladis fuit, qualem a sæculo nullus meminit fuisse. Eodem tempore investivit corpus beati Petri apostoli tabulis argenteis deauratis. Hic domum suam xenodochium fecit pauperum senum. Hic fecit cœmeterium beati Hermetis martyris. Hic fecit supra corpus beati Laurentii martyris ^b basilicam a funda-

mento constructam, et tabulis argenteis exornavit sepulcrum ejus. Qui mortuus est, et sepultus ad beatam Petrum apostolum vi Idus Februarias [*In Cod. Luc., vi Idus Februarias deest*]. Hic fecit ordinationes duas per mensem Decembrem, presbyteros LXXXII, diacones VIII, episcopos per diversa loca numero XLVIM [*Cod. Luc., presbyteros XXVIII, diacones VII, etc.*]. Cessavit episcopatus ejus menses VI, dies XXV [*Cod. Luc., menses III, dies XXV, sub die 7 Februarii, ind. 5*].

NOTÆ SEVERINI BINII.

^a Anno Christi 590, vi Idus Februarii defunctum esse Pelagium, cum sedisset annos XII, menses II, et dies XXVII, constat ex initio pontificatus sancti Gregorii, qui postquam sedes apostolica VI mensibus et XXV diebus pastore vacasset, III Nonas Septembris anno 5 Mauriti imperatoris, qui est Christi Redemptoris 590, Pelagio in pontificatu successit. Manifesto igitur errore labuntur qui depravatum Anastasii textum secuti, huic pontifici annos duntaxat X menses II et dies X, attribuunt. Et quidem majore errore decipiuntur qui obitum Pelagii, et creationem Gregorii, vel in sequentem annum rejiciunt, vel diverso anno contigisse scribunt. Longius vero hac in re aberrat Beda, qui, de Gestis Angl. libro I, cap. 23, creationem Gregorii collocat sub anno decimo Mauriti imperatoris quam anno quinto ejusdem imperatoris inchoante indictione nona contigisse ipsiusmet Gregorii testificatione constat, principio libri II Epistolarum, ubi pontificatus sui annum secundum numerat Mau-

ritii imperatoris annum septimum. Vide Baron. 590, num. 2.

^b Cum sancti Laurentii corpus ab operariis quaeretur, miranda atque pavenda illa contigerunt quæ sanctus Gregorius libro III, epistola 30, enarrat his verbis : « Sanctæ memoriæ decessor meus itidem ad corpus sancti Laurentii martyris quædam meliorare desiderans, dum nescit ubi venerabile corpus ejus esset collocatum; et effodit exquirendo, subito sepulcrum ejus ignoranter apertum est, et II qui præsentés erant atque laborabant monachi et mansionarii, qui corpus ejusdem martyris viderunt, quod quidem minime tangere præsumperunt, omnes intra decem dies defuncti sunt, ita ut nullus superesse potuisset, qui sanctum et justum corpus illius viderat. » Hæc Gregorius de inventione corporis sancti Laurentii.

(a) Cod. Luc. habet aliquid erasum, post quæ legitur : *cepto justificatione principis*. MANSI.

OBSERVATIO PHILIPPI LABBE, S. J.

In fine Cod. ms. viri clarissimi Claudii Hardy senatoris Parisiensis eruditissimi quo hactenus usi sumus hæc habentur : *A beato Petro usque nunc sunt anni CCCCXLIV, et menses VI, exceptis intervallis episcopatum. Finis*. Unde manifestissime arguitur Ana-

stasium bibliothecarium non omnes vitas scripsisse Romanorum pontificum, qui a Damasi papæ ætate ad sua tempora floruerunt, sed ex variis hinc inde coagmentasse universam illam, quæ sub ejus nomine apparet, collectionem.

PELAGII PAPÆ II

EPISTOLÆ ET DECRETA.

EPISTOLA PRIMA [Olim III],

AD GREGORIUM DIACONUM

Ut ab imperatore auxilium contra Langobardos sibi impetret.

Pelagius episcopus dilecto filio Gregorio diacono. D

Omnia quidem quæ necessaria fuerunt, per Honoratum notarium tibi curavimus indicare; quem cum fratre, et coepiscopo Sebastiano ad dilectionem tuam direximus, ut quia illis in partibus ad Ravennam usque nunc cum viro glorioso domino Decio Patricio fuit, ipse sua relatione te de omnibus studeat informare: vel si qua necessaria judicaveris, possis domino imperatori suggerere. Quia tantæ calamitates ac tribulationes nobis a perfidia Langobardorum illatæ sunt, contra suum proprium jusjurandum, ut nullus possit ad referendum sufficere.

Prædictum autem fratrem Sebastianum quomodo susceperimus, vel in quali apud nos, te suggerente, fuerit charitate, ipsius poteris relatione cognoscere; qui etiam promisit nobis necessitates vel pericula totius Italiæ piissimo domino imperatori suggerere. Loquimini ergo, et tractate pariter, quomodo nostris possitis celeriter subvenire periculis: quia ita hic coangustata est respublica, ut nisi Deus piissimi in corde principis inspiraverit, ut insitam sibi misericordiam suis famulis largiatur, et super illam diaconem, vel unum magistrum militum, et unum ducem dignetur concedere, in omni sumus angustia destituti, quia maxime partes Romanæ omni præsidio vacuatæ videntur. Et Exarchus scribit, nullum vobis posse remedium facere, quippe qui nec ad illas partes custodiendas se testatur posse sufficere.

^a Ex annotationibus Labbæi quæ apud Mansi erant ad marginem, breviores nos in textu inter uncinos collocavimus, longiores vero infra paginam relega-

mus. Vide quod in fine operum Pelagii notavimus, infra col. 759. EDIT.